

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Virtute Religionis, Et Ei Annexis; Continens quatuor Tractatus
Theologiae Moralis praecipuos. Primus, in ordine decimusquartus, de
Iuramento, & Adiuratione. Secundus, de Voto. Tertius, & charior Authori,
de statu Religioso. Quartus, de vitiis oppositis Religioni

**Castro Palao, Fernando de
Lugduni, 1669**

Qualiter annum legatum peculium filiifamiliâs, ius patronatus, & ius
retractus in Monasterium transferatur. §. 2.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76572](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76572)

non ex voluntate monachi, sed ex lege hæc translatio facta est, quia facta non est in potestate monachi eam reuocare, aut immutare.

4. Ex his oritur dubitatio: an iure ciuili excludi possit monasterium à successione bonorum, ex persona religiosi proneciantium? Non desunt doctores, qui id affirmant, eo quod iure ciuili hæc successio fit, poterit ergo iuris cōditor eam concessionem reuocare, & ita tradit Menchaca de successione. li. 3. l. 2. n. 179. Sed contrarium omnino tenendum est. Tū quia priuilegium Ecclesie concessum, & ab ea acceptatum nequit, qui filius superior non est, derogare. Tum quia successio non tantum iure ciuili, sed Ecclesiastico statuta est, at iuris ciuilibus conditor statuta Ecclesiastica abrogare non potest, ergo non poterit derogare hanc monasterij concessionem: sic docet alijs relatis Couarr. de pactis 3. p. §. 2. n. 4. Menoch. conf. 196. n. 32. volum. 2. Et de presump. lib. 4. presump. 83. nu. 24. Zeuallos in suis communib. q. 423. in fine. Sanch. lib. 7. sum. c. n. 18.

5. Verum, etsi statuto ciuili monasteria excludi non possint à successione ob personam religiosi, consuetudine tamen introduci potest: nam cum hæc successio non iure naturæ, sed positio monasterijs competat, derogari consuetudine poterit, sicuti apud Gallos factum est: sic Rebuff. 1. 1. consil. regiar. in proemio, Gloss. 5. n. 21. Et 22. Couarr. de pactis, 3. p. §. 2. n. 4. ad finem. Et c. 1. in fine. de regiam. Sanch. lib. 7. sum. c. 12. nu. 14. vbi bene aduertit debere spatium 40. annorum præscribi hanc consuetudinem.

PUNCTUM IV.

Quæ bona religiosi, de quibus ante professionem non disposuerat, transeant in monasterium, vel ad hæredes pertineant.

Regula generalis est, si monasterium incapax sit succedendi ex persona religiosi, bona illa ne maneat adempta, & suspensa, transeant ad hæredes ab intestato sic Bartol. tr. minorar. lib. 4. d. 1. c. 1. Et 2. Abbas c. in presentia de probacionib. n. 62. Et ibi Fel. n. 50. Bald. aut. ingressi, n. 18. Cod. de Sacrosanct. Eccles. & alij plures, quos plena manu refert, & sequitur Sanch. lib. 7. sum. c. 25. n. 21. Si autem monasterium capax sit ex persona religiosi succedendi, omnia illius bona in monasterium transeunt, vt expressè decidit Auth. de monachis, §. si quis autem, et authent. si qua mulier, C. de Sacrosanct. Eccles. & et adunt ferè omnes doctores, pluribusque exornat Nau. comm. 2. d. n. 4. de Regul. Lestus li. 2. de instit. c. 41. d. 10. n. 81. De aliquibus vero bonis est specialis difficultas, qua ratione in illis monasterium succedere possit, ideo sigillatim examinanda sunt.

§. I.

Vfusfructus qualiter à monasterio competat.

S Y M M A R I V M.

1. Aliqui affirmant vsusfructum extinguí, Et cum proprietate solidari, Et quos fundamento.
2. Alij censent vsusfructum manere apud religiosum, commo- ditatem monasterio inherere.
3. Durante vita religiosi vsusfructus monasterio acquiritur.
4. Limitatur conclusio, vt procedat in religione capaci succedendi.
5. Secundo limitatur in religioſi Societatis Iesu vota biennij emittentibus, qui vsusfructum retinent.
6. Alij limitant in vsusfructu patris, vel matris in bonis aduentitijs filij, si religionem ingrediatur. Sed non admittitur limitatio.
7. Vfusfructus paternus in bonis aduentitijs filij perit in Castella, si filius ad nuptias transeat.
8. Translatio religiosi ad aliud monasterium legitime transit cum illo vsusfructu.

Non desunt doctores, qui sentiant vsusfructum monasterio non competere, sed professione religionis extinguí, eo quod professione religiosus quasi mortuus censetur, at morte vsusfructuarij extinguitur vsusfructus, §. in insit. de vsufructu. Tum quia pensio professione extinguitur, vt latè diximus tr. de benef. disp. 1. Ergo & vsusfructus qui pensio comparatur, imo pensio est quidam vsusfructus beneficij. Tum quia vsusfructus non potest manere in religioso, cum sit incapax votum paupertatis habendi proprium. Neque item potest transferri in religionem; cum non sit ius transmissibile iuxta Text. §. in fin. insit. de vsufructu, et leg. si vsusfructus 67. ff. de acce. dorum, ergo extinguitur, sic Glossa in c. si qua mulier, 19. q. 3. Zeuallos commun. opin. q. 64. sine, consentit Fachin. lib. 6. controuers. c. 12. vt colligitur manifestè ex ratione, qua suam sententiam probat.

2. Alij doctores sentiant vsusfructum manere apud religiosum, commoditatem vero monasterio inherere; quia non videtur inconueniens religiosum capax esse proprij, cuius nullam dispositionem habeat, sicut non est inconueniens coniugatum manente vinculo coniugij fieri religiosum: sic Couarr. de testam. c. 2. n. 9. Ant. Gom. leg. 48. tauri, n. 8. Mol. 1. de instit. disp. 9. circa finem, & probabile reputat Suar. t. 3. de relig. lib. 8. c. 13. n. 4.

3. Cæterum, media via procedendum est, & affirmandum; vsusfructum nequaquã extingui, sed monasterio acquiri durante vita religiosi lege sic disponere, sic pluribus firmat Sanch. lib. 7. c. 13. n. 48. Et seq. Suar. d. c. 13. n. 6. Et quidem non extingui est constans ferè omnium doctorum sententia, vt videri potest in doctoribus relatis. Neque obstat pensioem extingui, quia hoc in fauorem Ecclesie, vt libera sint beneficia, iure Ecclesiastico introductum est. Quod autem monasterio acquiratur, sic probat. Tū quia generale est omnia iura, & actiones religiosi in monasterium transferri. Auth. ingressi, C. de Sacrosanct. Eccles. Tum quia religiosus voto solemnij paupertatis non solum vsus, sed qualibet proprietate priuatur. Alijs posset eniſlibet rei dominium retinere absque potestate illa re vrendi, quod est contra omnes; efficitur ergo vsusfructu monasterio acquiri, sed quia non acquiritur ex consensu, & voluntate domini proprietatis, sed ex lege, seu consuetudine recepta, qua conitit in monasterium esse hoc ius translatum; ea de causa non amplius durat, neque extenditur, quã extenditur, si religiosus secularis esset. Vnde morte ipsius religiosi finitur vsusfructus, nisi forte esset vsusfructus relictus pro se, & suo hærede, quia tunc, vt bene dicit Sanch. d. c. 13. n. 60. nouus vsusfructus in monasterio constituitur, ideo centum annis durare debet; quã id tempus definitum est vsusfructui directè monasterio relicto, leg. an vsusfructus, ff. de vsufruct. Et lege regia, 26. tit. 31. p. 3.

4. Conclusio limitanda est, vt procedat in religione capaci succedendi; nã religioni incapaci habendi propria non acquiritur vsusfructus, sed perit, & cū proprietate consolidatur, eo quod neque in religioso, neque in religione manere possit, Suar. t. 3. de relig. lib. 8. c. 13. n. 4. Sanch. lib. 7. sum. c. 13. d. n. 53.

5. Secundo limita in Societate Iesu pro his, qui, qui tantum vota biennij emiserunt: si enim dominio capaces sunt, vsusfructum retinent, esto de illo absque licentia prelati dispo- nere non possint, si vero professionem faciant, vel vota coadiutorum formatorum emittant, vsusfructus extinguitur, quia neque ipsi, neque religio ratione ipsorum capaces sunt habendi proprium.

6. Tertio limitant alij in vsufructu, quem pater, vel mater habet in bonis aduentitijs filij, quem dicunt extingui, si pater religionem proficiatur: quia illa professione soluit patria potestas, & ius gubernandi filium amittitur, quæ sunt causæ vsusfructum parti concedendi: sic Couarr. c. 2. n. 9. de testam. Fachin. lib. 6. controuers. c. 12. Zeuallos in suis communib. q. 64. n. 4. Sed iure optimo hanc limitationem reprobat plurimi doctores quos refert, & sequitur Sanch. lib. 7. sum. c. 14. n. 70. Suar. t. 3. de relig. lib. 8. c. 13. n. 5. Quia esto causa concedendi vsusfructum sic patria potestas, & filij gubernatio, non tamen perdet ab hac patria potestate, & filij gubernatione, sed his celsantibus vsusfructus perueniat, vt constat, ex leg. 3. C. de vsufructu, et leg. vlt. C. ad Tertull. Neque obstat filio emancipato deberi vsusfructum, & patri solum concedi in præmium beneficij emancipationis dimidiam vsusfructus parte, leg. cum oportet, §. cum autem, C. de bonis, qua liberis, quia professionis religionis non emancipatur filius directè, sed indirectè, & in consequentiam, idèque leges emancipationis in professione religionis procedere non debent.

7. Aduerte tamen hunc vsusfructum in bonis aduentitijs filij omnino perire, & ad filium deuolui, si filius in hoc Castella regno ad nuptias transeat subsequens Ecclesie beneficijs. Nam vt rectè notauit Sanch. d. c. 13. n. 75. si patri existenti in sæculo perit vsusfructus, & ad filium nuptias contra- hentem deuoluitur, leg. 48. tauri. Et leg. 9. tit. 1. lib. 5. recopilat. & fortiori hoc procedere debet patre in religione existente.

8. Sed qui si religiosus ad aliud monasterium transeat translatio cum illo vsusfructus; Respondeo transire, si monasterium capax sit habendi proprium; quia vsusfructus est ius personallimum, & monasterium illo fuitur, quia sibi religiosus est incorporatus. Et præterea censetur quali quocidie constituit iuxta leg. 1. §. in ff. de vsufructu accrescendo. At si monasterium incapax est habendi proprium, vsusfructus omnino perit, Sanch. lib. 7. c. 13. n. 63.

§. II.

Qualiter annuum legatum, peculium filij familias, ius patronatus, & ius retractus in monasterium transferatur.

S Y M M A R I V M.

1. Qualiter annuum legatum monasterio incapaci succedendū competere possit.

à Peculium

- 2 Peculium filii familias expresso monasterio competit non profectuum; aduentitium vero quoad usum fructuum. Probabilis est non competere, sed a patre retineri.
- 3 Ius patronatus monasterio acquiritur.
- 4 Idem dicendum de iure nominandi ad emphyteusim.
- 5 Ius retractus monasterio non competit.

Affirmat Sanch. in perpetuum ad monasterium transire sed est difficultis sententia.

ET quidem, si monasterium sit succedendi capax, dubium non est, quin monasterio acquiratur, siue legatum reputetur vnum, siue quolibet anno diuersum quia omnia iura, & actiones religiosi in monasterium transeunt. At si monasterium incapax sit, & legatum multiplex esse censetur, iuxta leg. in singulis. ff. de annuis legatis, eo quod in gratiam legatarij singulis annis dari mandatum sit, perit legatum ob incapacitatem religiosi, & monasterij. Si vero legatum vnicum esse reputetur, vt reputandum est, quando in gratiam heredis signatur singulis annis tribuendum non religioso, nec monasterio, sed heredibus ab intestato competit; sicut competit census, aliaque bona religiosi; quia hoc legatum, tanquam quidam census computandum est sic Sanch. lib. 7. sum. c. 13. n. 54.

2. Sed quid dicendum de peculio filii familias religiosi facti? Nulla est dubitatio de bonis castrensibus aut quasi; hac enim tam quoad proprietatem, quam quoad vsum fructum sunt filij ac proinde non mirum quod monasterio cedant. Neque item est dubitatio profectitia monasterio competere; cum hac tam quoad vsum fructum, quam quoad proprietatem sint patris. Solum de bonis aduentitiis est controversia; eo quod vsum fructum patri conueniat, quo non videtur priuandus ob ingressum filij in religionem. Nam esto soluat patri potestas, & filij gubernatio, non cessat honor patri debitus, ob quem precipue hic vsum fructum concessus est. Et ita tenendum est cum communi sententia, quam tradit Nauarr. com. 2. de regularibus. n. 55. Lessius lib. 2. de iust. c. 41. dub. 10. m. 33. Man. Rodrig. 1. 3. q. regular. q. 16. art. 4. Sanch. pluribus relatis, lib. 7. c. 13. n. 19.

3. Ius patronatus alicui videbitur posse in religioso manere, eo quod non sit pretio aestimabile; ac proinde nec materia prohibita voto paupertatis. Sed dicendum omnino est, nequam religiosi competere, sed monasterio succedendi capax. Quia Auth. ingressi, C. de Sacrosanctis. Eccles. absque nulla distinctione decidit omnia iura & actiones religiosi monasterio acquiri. Quod si monasterium sit succedendi incapax ad sequentem vocatum ius patronatus pertinet; sic glos. in c. beneficium, de regular. in 6. verbo conferendum. Lambert. de iure pat. lib. 2. p. 1. q. 2. art. 11. nu. vlt. Man. Rodrig. q. regul. t. 2. q. 122. art. 2. Sanch. alijs relatis, lib. 7. c. 13. n. 2. & segg.

4. Idem quod dictum est de iure patronatus, a fortiori dicendum est de iure nominandi ad emphyteusim; est enim in pretio aestimabile, cuius religiosus professus incapax est; ac proinde monasterio succedendi capax competit. Sic Molina tit. 2. de iust. disp. 482. circa finem, Sanch. lib. 7. sum. cap. 14. n. 16. & 17.

5. De iure, & privilegio, quod proximiori consanguineo concessum est retrahendi rem alienatam extra familiam eodem pretio emptori soluto, quod ipse pro ea dedit, optimè dicit Sanch. d. c. 14. n. 25. & seg. nequaquam religiosi, nec monasterio competere possent; nam cum religiosus rem illam non sibi, sed monasterio acquirere debeat, extra propriam familiam hoc tractu res constituerat, quod vitare intendebat privilegium retractus.

§. III.

Qualiter maioratus, feudum, & emphyteusis transeant in monasterium.

S V M M A R I V M.

- 1 Aliquibus placet monasterium succedendi capax non succedere in maioratu religiosi. Sed tenendum est contrarium succedere inquam durante religiosi vita.
- 2 An succedat monasterium in maioratu ante professionem a religioso possessore habente clausulam expressam, vel tacitam excludentem religiosi? Affirmat Mieres succedere.
- 3 Verius est oppositum.
- 4 In feudis succedit monasterium, si capax sit prestandi illius obsequia.
- 5 Excipiuntur feudum habens dignitatem.
- 6 Emphyteusis hereditaria tam secularis, quam ecclesiastica ad monasterium transit, tamen si de ecclesiastica Nau. negat.
- 7 Sanch. sentit ecclesiasticam emphyteusim renouari intra biennium posse. Sed non admittitur.
- 8 Si emphyteusis concessa sit ea conditione, ne transeat ad potentiores, & si plures censeant transire ad monasterium. Verius est oppositum.
- 9 Emphyteusis solum pro vita religiosi in monasterium transit.
- 10 Quia de emphyteusis concessa alicui pro se, & suis heredibus

1. Aliquis videbitur monasterium succedendi incapax non posse maioratum, quem religiosus ante professionem possederat, acquirere. Quia finis precipuus instituentis quemlibet maioratum, est, ne bona illius extra familiam constituantur. At si monasterium succedit, iam bona illius sunt extra familiam; non igitur ex influentis voluntate monasterium succedere potest. Ceterum omnino tenendum est, succedere monasterium durante vita monachi, quod tanquam certum supponunt fere omnes doctores: nam cum monasterium ex persona monachi sibi incorporati, & ex iure ei competeat maioratum possidere, bona illius extra familiam hac ratione non censetur constitui, quia non directè vt in contractu, & in qualibet alia donatione contingit, sed accessoriè ad religiosum monasterio competunt.

2. Dubium autem non leue est, an quando maioratus habet clausulam excludentem religiosi vel tacite illos excludit, eo quod institutum est cum iurisdictione in aliquo oppidum, vel ad conferendam agnationem, vel cum onere deferendi arma, & familie nomen; in quibus casibus fecundum communior sententiam non succedit religiosi professione facta, nec ratione illius monasterium. An idem dicendum sit, quando ante professionem religiosus successerat, & illum maioratum possidebat? Negat. Mieres de maioratu, 2. p. 2. n. 33. cuius fundamentum est, quia esto monachus, & ratione filij monasterium incapax sit acquirere de nouo lupradictum maioratum, at ad retinendum illum capax esse potest. Quia plura requiruntur ad nouam rei acquisitionem, quam ad illius conseruationem, vt multis exemplis exornari facile potest. Deinde quia sola institutoris voluntate priuati religiofus maioratu acquisito, at institutoris voluntate excludente religiosi a successione non priuatur religiosus maioratu acquisito, sed solum acquirendo, quia solum priuatur succedere, at eo casu non succedit religiosus, sed successione continuat. Item ad monasterij exclusionem clarissime coniechatur voluntatis testatoris illud excludentis desiderant, vt bene probat Cou. 1. variat. c. 15. n. 11. quæ tamen in presentia casu non apparent, cum satis congruenter dici possit voluisse excludere a noua maioratus successione non ab antiqua. Tandem hæc sententia religioni fauet, ac probe sustinenda est.

3. Nihilominus verius censeo monasterium excludi, & ad sequentem successorem maioratum transire, sic expressè docet Sanch. lib. 7. c. 15. n. 31. & videtur id sentire Molina. lib. 1. de primogen. c. 13. n. 93. & segg. & Mol. Iuluita, 1. 3. de iust. disp. 623. n. 3. Man. Rodrig. qu. regul. t. 2. qu. 77. art. 12. vel. quæritur certum est. Ratio est, quia institutor excludens monachos a successione maioratus, successorem monasterij excludit, monachi enim professione ipsa excludi erant.

4. De feudo dubium est; an in monasterium capax succedendi transeat? Breuiter respondeo transire, dummodo obsequium feudi prestari possit a monasterio per se, vel per substitutum. Quia a generali regula statuente omnia bona religiosi ad monasterium transire, nulla est occasio excipiendi lupradictum feudum; sic Nau. com. de Regularibus. n. 55. Molina. li. 1. de primogen. c. 13. n. 76. Molin. Iuluita, 1. 1. de iust. disp. 120. ver. regulam. Lessius lib. 2. c. 41. dub. 10. n. 84. & alij plures, quos referet & sequitur Sanch. lib. 7. c. 15. n. 36.

5. Ab hac regula excipiendus est feudus habens dignitatem Ducatus, Marchionatus, seu iurisdictionem in aliquo oppidum annexum, quia hæc non possunt ea decentia, & splendore, quem dominus feudi intente, exerceri, ac proinde ex præsumpta domini voluntate transit ad successorem vocatum; sicut communiter dicitur de maioratu habente hæc dignitatem, & iurisdictionem. Sic Sanch. alijs relatis, d. c. 15. n. 41. Monasterium autem potitur illo feudo, dum religiosus viuit, eo tamen defuncto deuenit ad sequentem vocatum. Quod si nullus sit, ad dominum directum deuoluitur. Sic Mol. de primogen. d. c. 13. n. 79. Lessius n. 24. Sanch. c. 15. n. 46.

6. Sed quid dicendum de emphyteusis succedendi capax deueniat, Quia in re & si Nau. com. 2. de regularibus. n. 55. censet emphyteusim, cuius dominus directus est Ecclesia, queque vocatur ecclesiastica non transire ad monasterium. At probabilis est hæc sententia, & licet eadem transire cum omnibus melioramentis in ea factis, quippe quæ nullo iure inueniuntur excepta ab illa regula generali concedente monasterio successorem in omnia religiosorum bona; facta docuit Felin. c. in presentia, de probat. lib. 1. n. 9. Decius ibi n. 194. Azor. 1. lib. 12. c. 8. q. 4. & alij relatis Sanch. lib. 7. c. 15. n. 56.

7. Addit tamen Sanch. esse differentiam in successione Emphyteusis ecclesiasticæ, & secularis. Nam ecclesiasticam, iura que renouare dominus directus potest intra biennium, iura que renouare non potest, quia nullibi tale privilegium concessum est. Verum hæc differentiam non censeo admittendam.

DE
CASTR
PALAT
TONI
II III